

**SINIRAŞAN ÖRGÜTLÜ SUÇLARA KARŞI BİRLEŞMİŞ MİLLETLER
SÖZLEŞMESİNE EK ATEŞLİ SİLAHLAR, PARÇALARI VE
AKSAMLARI İLE MÜHİMMATININ YASADIŞI
ÜRETİMİNE VE KAÇAKÇILIĞINA KARŞI
PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı: 17.2.2004 Sayı: 25376)

Kanun No
5095

Kabul Tarihi
12.2.2004

MADDE 1. - 28 Haziran 2002 tarihinde imzalanan “Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek Ateşli Silahlar, Parçaları ve Aksamları ile Mühimmatının Yasadışı Üretimine ve Kaçakçılığına Karşı Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**SINIRAŞAN ÖRGÜTLÜ SUÇLARA KARŞI BİRLEŞMİŞ MİLLETLER SÖZLEŞMESİNE EK
ATEŞLİ SİLAHLAR, PARÇALARI VE AKSAMLARI İLE MÜHİMMATININ YASADIŞI
ÜRETİMİNE VE KAÇAKÇILIĞINA KARŞI PROTOKOL**

Giriş

Bu Protokole Taraf Devletler,

Her Devletin, bölgenin ve bir bütün olarak dünyanın güvenliği üzerinde zararlı etkileri olan, insanların refahını, sosyal ve ekonomik gelişimlerini ve barış içinde yaşama haklarını tehlikeye sokan ateşli silahlar, parçaları ve aksamları ile mühimmatının yasadışı üretimini ve kaçakçılığını önlemeye, bunlarla mücadele etmeye ve ortadan kaldırmaya duyulan acil ihtiyacın bilincinde olarak,

Bütün Devletlerin bu amaçla uluslararası işbirliği ve bölgesel ve küresel düzeyde diğer önlemler de dahil olmak üzere, uygun olan bütün önlemleri almaları gerektiğine kani olarak,

Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun, sınıraşan örgütlü suçlara karşı kapsamlı bir uluslararası sözleşme hazırlamak ve diğer bazı hususların yanısıra, ateşli silahlar, parçaları ve aksamları ile mühimmatının yasadışı üretimiyle ve kaçakçılığıyla mücadeleyi düzenleyen uluslararası bir belgenin

5095

12.2.2004

hazırlanması hususunu ele almak amacıyla açık katımlı hükümetlerarası bir ad-hoc komite kurulmasına ilişkin 9 Aralık 1998 tarih ve 53/111 sayılı kararını gözönünde bulundurarak,

Birleşmiş Milletler Şartında ve Birleşmiş Milletler Şartı uyarınca benimsenen Devletler Arasında Dostane İlişkilere ve İşbirliğine İlişkin Uluslararası Hukuk İlkeleri Beyannamesinde ifadesini bulmuş olan eşit haklar ve halkların kendi kaderlerini tayin etme ilkelerini akılda tutarak,

Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin, ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının yasadışı üretimine ve kaçakçılığına karşı uluslararası bir belgeyle tamamlanmasının bu suçların önlenmesinde ve bunlarla mücadele edilmesinde faydalı olacağına kani olarak,

Aşağıdaki hususlar üzerinde anlaşmışlardır :

I. Genel Hükümler

Madde 1

Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesiyle ilişkisi

1. Bu Protokol, Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesini tamamlar. Protokol, Sözleşmeyle birlikte yorumlanacaktır.
2. Bu Protokolde aksine hüküm bulunmadığı sürece, Sözleşmenin hükümleri gerekli değişikliklerle Protokole de uygulanacaktır.
3. Bu Protokolün 5. maddesi uyarınca belirlenmiş suçlar, Sözleşme uyarınca belirlenmiş suçlar olarak kabul edilecektir.

Madde 2

Amacın ifadesi

Bu Protokolün amacı; ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının yasadışı üretimini ve kaçakçılığını önlemek, mücadele etmek ve tamamen ortadan kaldırmak amacıyla, Taraf Devletler arasındaki işbirliğini geliştirmek, kolaylaştırmak ve güçlendirmektir.

Madde 3

Kullanılan terimler

Bu Protokolün amaçları bakımından:

(a) "Ateşli silah", antika ateşli silahlar veya taklitleri hariç, bir patlayıcı madde etkisiyle fişek, kurşun veya mermi atan, atacak şekilde tasarlanan veya kolayca atacak hale getirilebilen namlulu herhangi bir taşınabilir silah anlamına gelecektir. Antika silahlar ve bunların taklitleri iç hukuk uyarınca tanımlanacaktır. Ancak, 1899 yılından sonra üretilmiş olan silahlar hiçbir koşulda antika silah sayılmayacaktır.

(b) "Parçalar ve aksamalar"; ateşli silahlar için özel olarak tasarlanmış ve kullanımı için gerekli namlu, gövde veya mermi haznesi, mermi sürücüsü veya silindir, pim veya atım yatağı dahil, silahın ateşlenmesi sonucu çıkan sesi azaltmak için tasarlanmış veya kullanılan herhangi bir cihaz dahil, herhangi bir unsur veya ikame edilebilir unsur anlamına gelecektir.

5095

12.2.2004

(c) "Mühimmat"; ateşli silahlarda kullanılan fişek kovanı, falya, barut tozu, kurşun veya mermiler dahil, cephanenin kendisi veya bunu meydana getiren unsurların ilgili Taraf Devlette ayrıca kontrole tâbi olması halinde bu unsurların herbiri anlamına gelecektir.

(d) "Yasadışı üretim"; ateşli silahların, parçalarının ve aksamalarının veya mühimmatının:

(i) Kaçak yollarla elde edilmiş parça ve aksamın kullanılması suretiyle;

(ii) İmal veya montajının yapıldığı Taraf Devletin yetkili makamlarından ruhsat veya izin almaksızın; veya

(iii) Üretilmesi aşamasında ateşli silahların bu Protokolün 8 inci maddesi uyarınca işaretlemesi yapılmaksızın;

İmal veya montajı anlamına gelecektir.

Parçalar ve aksamaların üretimi için ruhsat veya yetki verilmesi, iç hukuk uyarınca olacaktır;

(e) "Kaçakçılık"; ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının ilgili Taraf Devletlerden herhangi birinin bu Protokolün hükümleri uyarınca izni olmadan veya bu Protokolün 8 inci maddesi uyarınca işaretlenmeden bir Taraf Devletin ülkesinden veya ülkesi üzerinden başka bir Taraf Devletin ülkesine ithalatı, ihracatı, temini, satışı, teslimi, hareketi veya nakli anlamına gelecektir;

(f) "İz sürme"; Taraf Devletlerin yetkili makamlarına yasadışı üretimi ve kaçakçılığı ortaya çıkarmalarında, soruşturmalarında ve incelemelerinde yardım etmek amacıyla, ateşli silahların ve mümkün olduğu hallerde parçaları ve aksamaları ile mühimmatının üreticiden alıcıya kadar sistematik olarak takip edilmesi anlamına gelecektir.

Madde 4

Kapsam

1. Bu Protokol, metinde aksine bir hüküm olmadıkça, ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının yasadışı üretiminin ve kaçakçılığının önlenmesinde ve bu Protokolün 5 inci maddesi uyarınca belirlenmiş, mahiyetleri itibarıyla sınıraşan nitelikte olan ve örgütlü bir suç grubunun karıştığı suçların soruşturulması ve kovuşturulmasında uygulanacaktır.

2. Bu Protokol, devletlerarası işlemlere veya uygulanması halinde bir Taraf Devletin Birleşmiş Milletler Şartına uygun biçimde millî güvenlik çıkarlarına göre hareket etme hakkına hanel getirecek hallerde, devlet teslimatlarına uygulanmayacaktır.

Madde 5

Ceza hukuku kapsamına alınması

1. Her Taraf Devlet aşağıda belirtilen eylemlerin kasten gerçekleştirilmesi halinde cezalandırılmalarını teminen gerekli yasal ve diğer önlemleri alacaktır:

(a) Ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının yasadışı üretimi;

(b) Ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının kaçakçılığı;

(c) Bu Protokolün 8 inci maddesince ateşli silahlar üzerinde bulunması gereken işaretlerin tahrif edilmesi, kanuna aykırı bir biçimde silinmesi, ortadan kaldırılması veya değiştirilmesi.

5095

12.2.2004

2. Her Taraf Devlet, ayrıca, aşağıda belirtilen eylemlerin cezalandırılmalarını teminen gerekli yasal ve diğer önlemleri alacaktır:

(a) Kendi hukuk sisteminin temel kavramlarına bağlı kalmak kaydıyla, bu maddenin 1 inci fıkrası uyarınca belirlenmiş bir suçtu işlemeye teşebbüs edilmesi veya suç ortağı olarak iştirak edilmesi; ve

(b) Bu maddenin 1 inci paragrafında belirlenmiş bir suçun işlenmesinin örgütlenmesi, yönlendirilmesi, yardım ve yataklık edilmesi, kolaylaştırılması veya danışmanlık yapılması.

Madde 6

Müsadere, zapt ve tasarruf

1. Sözleşmenin 12 nci maddesine hâlel getirmeksizin, Taraf Devletler iç hukuk sisteminin elverdiği en geniş ölçüde, yasadışı yollarla üretilmiş veya kaçakçılığı yapılmış ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının müsadere edilmesini sağlamak için gerekli olabilecek önlemleri alacaklardır.

2. Taraf Devletler, yasadışı yollarla üretilmiş veya kaçırılmış ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının yetkisiz kişilerin ellerine geçmesini engellemek için bu tür ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatını, silahların işaretlenmiş olması ve silah ve mühimmatın elden çıkarma yöntemlerinin kaydedilmiş olması koşuluyla başka bir elden çıkarma işlemine resmi olarak onay verilmediği takdirde, zapt ve imha edecek gerekli önlemleri kendi iç hukuk sistemlerine uygun olarak alacaklardır.

II. Önleme

Madde 7

Kayıtların tutulması

Her Taraf Devlet, ateşli silahlar ile uygun ve mümkün olan hallerde bu silahların parçaları ve aksamaları ile mühimmatına ilişkin olarak, bu ateşli silahların izinin sürülmesi ve teşhisi için gerekli olan bilgileri ve ayrıca uygun ve mümkün olan hallerde bu ateşli silahların yasadışı imal edilmiş parça, aksam ve mühimmatına ilişkin olarak, bu tür faaliyetlerin önlenmesi ve tespiti için gerekli bilgilerin en az on yıl süreyle muhafazasını temin edecektir. Bu tür bilgiler şunları kapsayacaktır:

(a) Bu Protokolün 8 inci maddesine göre gerekli olan geçerli işaretler;

(b) Ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının uluslararası ticarî faaliyetlere konu olması halinde, usulüne uygun olarak verilmiş ruhsat veya yetki belgelerinin verilmiş ve sona erme tarihleri, ihraç edildiği ülke, ithal edildiği ülke, transit ülke ve uygun hallerde son alıcısı ile malların tanımı ve miktarı.

Madde 8

Ateşli silahların işaretlenmesi

1. Taraf Devletler, ateşli silahların teşhisi ve izlerinin sürülmesi amacıyla :

(a) Her ateşli silahın üretimi sırasında, tüm Devletler tarafından imalatın yapıldığı ülkenin ilk bakışta tanınmasını mümkün kılacak şekilde, üreticinin adının, üretim yerinin veya ülkesinin ve seri numarasının belirtilmesini temin edecekler; veya sayısal ve/veya sayı ve rakamların bileşiminden

5095

12.2.2004

oluşan şifre ile biraraya getirilmiş basit geometrik sembollerden oluşan kolay anlaşılabilir herhangi bir özel işaret seçeneğinin kullanılmasını sağlayacaktır.

(b) İthal edilen her ateşli silahın üstünde ithal eden ülkeyi ve mümkünse ithalat yılını belirten ve o ülkenin yetkili makamlarının ateşli silahın izini sürebilmesine imkân veren gerekli basit bir işaretin bulunmasını ve ateşli silahın üstünde böyle bir işaret bulunmaması halinde özel bir işaret bulunmasını sağlayacaktır. Bu altparagraf uyarınca istenen hususların, belgelenmiş kanuni amaçlarla geçici olarak ithal edilen ateşli silahlara uygulanması zorunlu değildir.

(c) Ateşli silahların hükümet stoklarından çıkarılıp temelli sivil kullanım amacıyla devri sırasında, bütün Taraf Devletlerin devreden ülkeyi tanımalarına olanak verecek şekilde, silahın üstüne uygun bir özel işaret konmasını sağlayacaktır.

2. Taraf Devletler, ateşli silahları üreten sanayicileri, bu işaretlerin silinmesine veya değiştirilmesine karşı önlemler geliştirmeye teşvik edeceklerdir.

Madde 9

Ateşli silahların çalışamaz duruma getirilmesi

Bir Taraf Devlet, kendi mevzuatına göre çalışamaz durumdaki bir ateşli silahı ateşli silah olarak kabul etmemesi halinde, çalışamaz durumdaki silahlara ilişkin aşağıdaki genel ilkelere uygun olarak, çalışamaz haldeki ateşli silahların yasadışı bir biçimde çalışır hale getirilmesinin önlenmesi amacıyla gerekli olabilecek ceza yaptırımlarının mevzuata ilavesi de dahil olmak üzere, gerekli önlemleri alacaktır:

(a) Çalışamaz haldeki ateşli silahın tüm temel parçaları kalıcı bir biçimde işlemeyecek ve sökülmesi, ikame edilmesi veya değiştirilmesi mümkün olmayacak şekilde, yeniden kullanılamayacak hale getirilecektir.

(b) Bir ateşli silaha yapılan değişikliklerin, onu kalıcı olarak işlemeze hale getirmesini sağlamak amacıyla, çalışamaz duruma getirme önlemlerinin, uygun görüldüğü hallerde, yetkili bir makam tarafından denetlenmesini temin edecek düzenlemeler yapılacaktır.

(c) Yetkili makam tarafından yapılan denetleme, ateşli silahın çalışamaz durumda olduğunu doğrulayan bir belge veya kaydı veya ateşli silahın üstüne damgalanmış açıkça görülebilir bir işareti içerecektir.

Madde 10

İhracat, ithalat ve transit izni veya yetki sistemleri için genel şartlar

1. Her Taraf Devlet, ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının nakline ilişkin uluslararası transit geçiş önlemlerinin yanı sıra, ihracat ve ithalata izin veya yetki vermek için etkili bir sistem tesis edecek veya sürdürecektir.

2. Ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının taşınması için ihracat izni veya yetki belgesi vermeden önce her Taraf Devlet:

(a) İthalatçı Devletlerin ithalat izni veya yetkisi verdiklerini; ve

(b) Denize çıkışı olmayan ülkelerin lehine aktedilmiş ikili veya çok taraflı anlaşmalara veya düzenlemelere hale getirilmemesi kaydıyla, transit geçilen Devletlerin nakliyeden önce transit geçişe

herhangi bir itirazları olmadığına dair en azından yazılı bir bildirimde bulunmuş olduklarını tespit edecektir.

3. İhracat ve ithalat izni veya yetki belgesi ile beraberindeki belgeler; en azından veriliş yerini ve tarihini, sona erme tarihini, ihracatçı ülkeyi, ithalatçı ülkeyi, son alıcıyı, ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının tanımını ve miktarını ve transit geçişin sözkonusu olduğu hallerde, geçiş ülkelerini içeren bilgileri kapsayacaktır. İthalat ruhsatında yer alan bilgiler geçiş ülkesine önceden bildirilmelidir.

4. İthalatçı Taraf Devlet, sevkedilmiş olan ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının teslim alındığını, talebi üzerine ihracatçı Devlete bildirecektir.

5. Her Taraf Devlet, mevcut olanaklar dahilinde, izin veya yetki işlemlerinin güvenli olduğunun ve izin veya yetki belgelerinin doğruluğunun denetlenebilmesini veya geçerliliğinin tespit edilebilmesini sağlamak için gerekli olabilecek önlemleri alacaktır.

6. Taraf Devletler avcılık, atıcılık, değerlendirme, sergileme veya tamir gibi denetlenmesi mümkün olan yasal amaçlarla, ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının geçici olarak ithalatı, ihracatı ve transit geçişi için basitleştirilmiş usuller benimseyebilirler.

Madde 11

Güvenlik ve önleyici tedbirler

Ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının yasadışı üretimi ve kaçakçılığının yanısıra, çalınmasını, kaybını veya amacı dışında kullanılmasını ortaya çıkarmak, önlemek ve ortadan kaldırmak amacıyla her Taraf Devlet;

(a) Ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının üretimi, ithalatı, ihracatı ve ülkesinden transit geçişi sırasında güvenliğini sağlamak; ve

(b) Gerekli olduğu hallerde sınır kontrolleri de dahil olmak üzere, ithalat, ihracat ve transit geçiş kontrollerinin ve polis ile gümrükler arası sınır ötesi işbirliğinin etkinliğini artırmak için uygun olan önlemleri alacaktır.

Madde 12

Bilgi

1. Sözleşmenin 27 ve 28 inci maddelerine hanel getirilmemesi kaydıyla, Taraf Devletler ilgili iç hukuk ve idari sistemlerine uygun olarak, yetkili üreticiler, araçlar, ithalatçılar, ihracatçılar ve mümkün olduğu hallerde ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının taşıyıcıları gibi hususlarda birbirleriyle somut olaylara dayalı bilgi alış verişinde bulunacaklardır.

2. Sözleşmenin 27 ve 28 inci maddelerine hanel getirilmemesi kaydıyla, Taraf Devletler ilgili iç hukuk ve idari sistemlerine uygun olarak, aşağıdaki hususlarda birbirleriyle bilgi alış verişinde bulunacaklardır:

(a) Ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının yasadışı üretiminde veya kaçakçılığında yer aldığı bilinen veya yer aldığından şüphelenilen örgütlü suç grupları;

(b) Ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının yasadışı üretiminde veya kaçakçılığında kullanılan gizleme yöntemleri ve bunları ortaya çıkarma yolları;

(c) Ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının kaçakçılığını yapan örgütlü suç grupları tarafından mutad şekilde kullanılan yöntem ve imkânlar, sevk ve varış noktaları ve güzergâhlar; ve

(d) Ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının yasadışı üretimini ve kaçakçılığını önlemeye, bunlarla mücadele etmeye ve bunları ortadan kaldırmaya yönelik önlemler ile yasama deneyimleri ve uygulamaları.

3. Taraf Devletler; ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının yasadışı üretimini ve kaçakçılığını önlemek, ortaya çıkarmak, soruşturmak ve bu yasadışı faaliyetlerde yeralan kişileri kovuşturmak hususunda birbirlerinin yeteneklerini geliştirmek amacıyla kanun uygulayıcı makamlar için yararlı olabilecek bilimsel ve teknolojik bilgileri uygun görüldüğü şekilde birbirlerine iletecek veya paylaşacaklardır.

4. Taraf Devletler; yasadışı yollarla üretilmiş veya kaçırılmış olabilecek ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının izinin sürülmesinde işbirliği yapacaklardır. Bu tür bir işbirliği; ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının izinin sürülmesine yönelik yardım taleplerine mevcut olanaklar dahilinde acele cevap verilmesini de kapsayacaktır.

5. Kendi hukuk sisteminin temel kavramlarına veya uluslararası anlaşmalara bağlı kalmak kaydıyla, her Taraf Devlet başka bir Taraf Devlettten aldığı bilginin gizliliğini temin edecek ve bilgiyi sağlayan Taraf Devletçe talep edildiği takdirde, ticari işlemlere ilişkin özel bilgiler de dahil olmak üzere, bilginin kullanımına ilişkin sınırlamalara bu madde uyarınca riayet edecektir. Eğer bu tür bir gizlilik sağlanamaz ise, sözkonusu bilginin açıklanmasından önce bu bilgiyi sağlayan Taraf Devlete bildirimde bulunulacaktır.

Madde 13

İşbirliği

1. Taraf Devletler; ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının yasadışı üretimini ve kaçakçılığını önlemek, bunlarla mücadele etmek ve bunları ortadan kaldırmak için ikili, bölgesel ve uluslararası düzeylerde işbirliği yapacaklardır.

2. Sözleşmenin 18 inci maddesinin 13 üncü fıkrasına hâle getirilmemesi kaydıyla, her Taraf Devlet bu Protokole ilişkin konularda kendisiyle diğer Taraf Devletler arasında irtibatı sağlayacak milli bir kurum veya tek bir temas noktası belirleyecektir.

3. Taraf Devletler, bu maddenin 1. fıkrasında sözedilen yasadışı faaliyetleri önlemek ve ortaya çıkarmak için ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının üreticileri, aracıları, ithalatçıları, ihracatçıları, simsarları ve ticari taşıyıcılarının desteğini ve işbirliğini sağlamaya çalışacaklardır.

Madde 14

Eğitim ve teknik yardım

Taraf Devletler, Sözleşmenin 29 ve 30 uncu maddelerinde belirtilen konularda teknik, mali ve maddi yardım da dahil olmak üzere, talep üzerine Taraf Devletlerin ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının yasadışı üretimini ve kaçakçılığını önleme, bunlarla mücadele etme ve bunları yok etme yeteneklerini geliştirmek için gerekli eğitim ve teknik yardımı alabilmelerini sağlamak amacıyla, birbirleriyle ve ilgili uluslararası kuruluşlarla gerektiği şekilde işbirliği yapacaklardır.

Madde 15

Simsarlar ve simsarlık

1. Simsarlık yapanların faaliyetlerine bir düzenleme getirmemiş olan Taraf Devletler; ateşli silahlar, parçaları ve aksamaları ile mühimmatının yasadışı üretimini ve kaçakçılığını önleyebilmek ve bunlarla mücadele edebilmek maksadıyla, böyle bir düzenlemeyi ihdas etmeyi değerlendireceklerdir. Bu tür bir düzenleme :

(a) Ülkesinde faaliyet gösteren simsarları kayda tâbi tutmak;

(b) Simsarlığı ruhsat veya yetki belgesine tâbi tutmak; veya

(c) İthalat ve ihracat ruhsatlarında veya yetki belgelerinde veya beraberindeki belgelerde, işlemlere dahil olan simsarların isimlerinin ve yerlerinin açıkça belirtilmesini zorunlu tutmak gibi önlemlerden birini veya birkaçını kapsayabilecektir.

2. Bu maddenin 1. fıkrasında öngörüldüğü gibi simsarlığa ilişkin bir yetkilendirme sistemi kurmuş olan Taraf Devletler, simsarlar ve simsarlık hakkındaki bilgileri bu Protokolün 12 nci maddesine göre yapılan bilgi alış verişine dahil etmeye ve bu Protokolün 7 nci maddesi uyarınca simsarlara ve simsarlığa ilişkin kayıtları tutmaya teşvik edilirler.

III. Nihâî Hükümler

Madde 16

Uyuşmazlıkların çözümlenmesi

1. Taraf Devletler, bu Protokolün yorumlanmasına veya uygulanmasına ilişkin uyuşmazlıkları müzakere yoluyla çözmek için çaba göstereceklerdir.

2. Bu Protokolün yorumlanmasına veya uygulanmasına ilişkin iki veya daha fazla Devlet arasında makul bir zaman içerisinde müzakere yoluyla çözülemeyen herhangi bir uyuşmazlık, bu Taraf Devletlerden birinin talebi üzerine, tahkime sunulacaktır. Söz konusu Taraf Devletler, tahkim talebinin yapıldığı tarihi takip eden altı ay içinde tahkim düzenlemeleri üzerinde bir mutabakat sağlayamazlarsa, bu Taraf Devletlerden herhangi biri bu uyuşmazlığı, Divanın Statüsüne uygun bir taleple Uluslararası Adalet Divanına götürebilir.

3. Her Taraf Devlet, bu Protokole ilişkin imzalama, onaylama, kabul veya uygun bulma veya taraf olma sırasında, bu maddenin 2 nci fıkrasıyla kendisini bağlı saymadığını bildirebilir. Diğer Taraf Devletler, bu tür bir çekince koymuş herhangi bir Taraf Devlete karşı bu maddenin 2 nci fıkrasıyla bağlı sayılmayacaklardır.

4. Bu maddenin 3 üncü fıkrası uyarınca çekince koymuş herhangi bir Taraf Devlet, Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Sekreteri'ne bildirimde bulunmak suretiyle bu çekinceyi istediği zaman kaldırabilir.

Madde 17

İmza, onay, kabul, uygun bulma ve taraf olma

1. Bu Protokol, Genel Kurul tarafından kabul edildiği tarihi takip eden otuzuncu günden 12 Aralık 2002 tarihine kadar New York'taki Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Genel Merkezinde bütün Devletlerin imzasına açık kalacaktır.

2. Bu Protokol, üyelerinden en az bir Devletin Protokolü bu maddenin 1 inci fıkrası uyarınca imzalamış olması halinde, bölgesel ekonomik bütünleşme örgütlerinin imzasına da açık kalacaktır.

3. Bu Protokol onay, kabul veya uygun bulmaya tâbidir. Onay, kabul veya uygun bulma belgeleri Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Genel Sekreteri'ne tevdi edilecektir. Bir bölgesel ekonomik bütünleşme örgütü; onay, kabul veya uygun bulma belgelerini, üye Devletlerinden en az birinin de aynı işlemi gerçekleştirmiş olması halinde, tevdi edebilir. Böyle bir örgüt; onay, kabul veya uygun bulma belgesinde, bu Protokol ile yürütülen konulara ilişkin yetkilerinin kapsamını beyan edecektir. Böyle bir örgüt, yetkilerinin kapsamında meydana gelecek herhangi bir değişikliği de saklayıcıya bildirecektir.

4. Bu Protokol, herhangi bir Devletin veya üyelerinden en az bir Devletin bu Protokole taraf olduğu herhangi bir bölgesel ekonomik bütünleşme örgütünün katılımına açıktır. Katılım belgeleri, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Genel Sekreteri'ne tevdi edilecektir. Bölgesel bir ekonomik bütünleşme örgütü, katılımı sırasında bu Protokol ile yürütülen konulara ilişkin yetkilerinin kapsamını beyan edecektir. Böyle bir örgüt, yetkilerinin kapsamında meydana gelecek herhangi bir değişikliği de aynı şekilde saklayıcıya bildirecektir.

Madde 18

Yürürlüğe girme

1. Bu Protokol, kırkıncı onay, kabul, uygun bulma veya taraf olma belgesinin tevdi edildiği tarihten sonraki doksanıncı günde yürürlüğe girecek, ancak Sözleşme yürürlüğe girmeden önce yürürlüğe girmeyecektir. Bu paragrafın amaçları bakımından, bölgesel bir ekonomik bütünleşme örgütü tarafından tevdi edilmiş herhangi bir belge, bu tür örgütlere üye Devletler tarafından tevdi edilenlere ilave olarak sayılmayacaktır.

2. Bu Protokole ilişkin kırkıncı onay, kabul, uygun bulma veya taraf olma belgesinin tevdi edilmesinden sonra bu Protokolü onaylayan, kabul eden, uygun bulan veya katılan her bir Devlet veya bölgesel ekonomik bütünleşme örgütü için bu Protokol, ilgili belgelerin bu tür bir Devlet veya örgüt tarafından tevdi edildiği tarihi takip eden otuzuncu gün veya bu Protokolün bu maddenin 1 inci fıkrasına istinaden yürürlüğe girdiği tarihte, hangisi daha sonra ise, yürürlüğe girecektir.

Madde 19

Değişiklikler

1. Bu Protokolün yürürlüğe girdiği tarihi takip eden beşinci yılın sonunda, bu Protokole Taraf bir Devlet, bir değişiklik önerisinde bulunabilir ve bunu, değişiklik önerisini görüşülmek ve karara bağlanmak üzere Taraf Devletlere ve Sözleşmeye Taraflar Konferansına iletcek olan Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Genel Sekreteri'ne yazılı olarak sunabilir. Taraflar Konferansında toplanan bu Protokole Taraf Devletler, değişiklik önerileri üzerinde görüşbirliğine varabilmek için her türlü çabayı

5095

12.2.2004

sarfedeceklerdir. Görüşbirliğine yönelik bütün çabaların tükenmiş ve anlaşmaya varılması mümkün olmamış ise, değişikliğin kabulü için, son çare olarak, Taraflar Konferansında hazır bulunan ve oy kullanan Protokole Taraf Devletlerin üçte iki oy çoğunluğu aranacaktır.

2. Bölgesel ekonomik bütünleşme örgütleri, kendi yetkileri dahilindeki konularda, bu maddeye göre oy haklarını, kendi üyeleri olan bu Protokole Taraf Devletlerin sayısına eşit sayıda oyla kullanırlar. Bu tür örgütler, üyeleri olan Devletler oy haklarını kendileri kullanırlarsa, oy haklarını kullanmayacaklar, ancak üyeleri olan Devletler bu haklarını kullanmazlarsa, örgütler oy hakkını kullanacaklardır.

3. Bu maddenin 1 inci paragrafı uyarınca kabul edilen bir değişiklik, Taraf Devletlerce onay, kabul veya uygun bulmaya tâbidir.

4. Bir Taraf Devlet açısından, bu maddenin 1 inci paragraf uyarınca benimsenen bir değişiklik, bu tür bir değişikliğe ilişkin onay, kabul veya uygun bulma belgesinin Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Genel Sekreterine tevdi edildiği tarihten doksan gün sonra yürürlüğe girecektir.

5. Bir değişiklik yürürlüğe girdiğinde, bunun bağlayıcılığına rıza gösterdiklerini belirten Taraf Devletler için bağlayıcı olacaktır. Diğer Taraf Devletler ise, bu Protokolün hükümlerine ve daha önce onayladıkları, kabul ettikleri veya uygun buldukları değişikliklere bağlı kalmaya devam edeceklerdir.

Madde 20

Çekilme

1. Taraf bir Devlet, bu Protokolden, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Genel Sekreterine yapacağı yazılı bir bildirimle çekilebilir. Bu çekilme, bildirim Genel Sekreterce alındığı tarihten bir yıl sonra yürürlüğe girecektir.

2. Bölgesel bir ekonomik bütünleşme örgütünün bu Protokole taraf olma durumu, kendine üye bütün Devletlerin Protokolden çekilmeleri halinde sona erecektir.

Madde 21

Saklayıcı ülke ve kullanılacak diller

1. Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Genel Sekreteri, bu Sözleşme'nin saklayıcısı olarak tayin edilmiştir.

2. Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca dillerindeki metinleri eşit derecede geçerli olan bu Protokolün orijinali Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Genel Sekreterince saklanacaktır.

İlgili Hükümetleri tarafından usulüne uygun biçimde yetkilendirilmiş olan ve aşağıda imzaları bulunan tam yetkili temsilciler bu Protokolü imzalamışlardır.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
26	1	15
39	44	68
41	52	51:52, 66:80

I- Gerekçeli 320 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 42 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Adalet, İçişleri, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/668